

<p>In veel woonzorgcentra overheerst het beeld van de lange gangen, in plaats van de huiselijkheid van kleinschalig wonen. Bas Bogaerts </p>

In veel woonzorgcentra overheerst het beeld van de lange gangen, in plaats van de huiselijkheid van kleinschalig wonen. © Bas Bogaerts

Kleinschalig wonen is de enige toekomst voor woonzorgcentra, zeggen Leuvense onderzoekers. Bewoners raken er minder snel besmet.

‘Woonzorgcentra zullen zich anders moeten organiseren’

Ongebruikte mondmaskers

Lees verder onderaan

BRUSSEL | In veel woonzorgcentra wonen en leven bewoners in grote groepen samen. Niet zo in Toermalien en Mandana in Genk. In het eerstgenoemde wzc verblijven 266 bewoners, die deel uitmaken van 16 woongroepen. In Mandala zijn de leefgroepen maar half zo groot: 96 bewoners leven er in groepen van 8 samen. Elke groep deelt een keuken met leefruimte. Per groep is er een vast zorgteam, dat bestaat uit een verpleegkundige, zorgkundigen en medewerkers kamierzorg, die instaan voor onderhoud en assistentie bij de maaltijden. 'De filosofie van onze huizen is dat de thuisgedachte vooropstaat', zegt Jos Aben, directeur van de Zorggroep Ouderenzorg Genk (ZOG).

Gezellig

'Bewoners mogen opstaan en gaan slapen zoals ze zelf verkiezen. Ontbijten gebeurt in eigen tempo, maar de warme maaltijd nemen de bewoners samen. Wie wil, helpt mee aan het bereiden van de maaltijd. Hobby's van vroeger worden aangemoedigd. En de was, die vroeger werd uitbesteed, proberen we nu meer terug in huis te halen. Als die in de woongroep wordt gedaan, zien de bewoners iemand bezig met de strijk of kunnen ze helpen met het plooiën van de was. Dat zijn zaken die ze gewoon zijn van thuis. Tegelijk is er iemand om mee te praten.'

Aben zegt dat nieuwkomers de eerste paar dagen doorgaans op hun kamer blijven, maar lang duurt dat niet. 'Ze ervaren snel dat het in de living gezellig is.' Van medewerkers en familie krijgt hij alleen maar lovende reacties, omdat iedereen elkaar beter kent. De werkvreugde van de medewerkers stijgt.

'Het is logisch dat het virus minder kan rondwaren als kleine woongroepen van elkaar afgescheiden zijn'

LANDER VERMEERBERGEN
Onderzoeker KU Leuven

Wat nog belangrijker is in deze coronatijden, is dat het aantal besmettingen in beide centra erg laag blijft. Aben wil er niet te hard mee pochen: 'We weten niet hoe dit voort zal evolueren.' Maar hij is er wel van overtuigd dat het kleinschalige wonen de bewoners beschermt tegen de verspreiding van het virus.

'We hebben meteen elk contact tussen de woongroepen verbroken. In normale omstandigheden kunnen bewoners van verschillende groepen elkaar in de gemeenschappelijke ruimte of de patio ontmoeten. Nu niet meer. Maar we hoeven hen niet te isoleren in hun kamer. Bovendien blijft besmetting voorlopig beperkt tot slechts vier woongroepen, twee in elk wzc. We betreuren heel erg dat drie bewoners overleden zijn en dat er drie ernstig ziek zijn. Zeven anderen verblijven samen met drie patiënten die uit het ziekenhuis ontslagen zijn in een aparte covid-groep. We hopen dat het daarbij blijft.'

Ook in wzc De Wingerd in Leuven, waar alleen mensen met dementie verblijven, zijn er slechts in twee van de zeventien woningen besmettingen vastgesteld. Ook daar zijn de verbindinglijnen tussen de woningen snel verbroken.

'Het is logisch dat het virus minder kan rondwaren als kleine woongroepen van elkaar afgescheiden zijn', zegt Lander Vermeerbergen, postdoctoraal onderzoeker en plaatsvervangend docent aan de KU Leuven. 'Stel u een woonzorgcentrum voor waar zestig bewoners per afdeling wonen. Als daar één iemand ziek wordt, raken de anderen ook snel besmet. Als het personeel dan ook nog naar andere afdelingen moet, is het hek van de dam.'

Werkbaar werk

Vermeerbergen schreef samen met Geert Van Hootegem, gewoon hoogleraar aan de KU Leuven en algemeen directeur van het Hiva, een paper over de onmogelijkheid van social distancing in klassieke woonzorgcentra. Beiden schuiven het kleinschalige wonen naar voren als het model van de toekomst.

‘Ik heb hier eerder onderzoek naar gedaan en vastgesteld dat kleinschalig wonen in wzc’s werkbaar werk oplevert’, zegt Vermeerbergen. ‘Vergeet niet dat daarover al voor deze epidemie veel klachten waren. 46,5 procent van de zorgverleners in de woonzorgcentra zei dat zijn job emotioneel te belastend is. 50 procent stelde te moeten werken onder voortdurende tijdsdruk. Er zijn veel meer bewoners met een zwaar zorgprofiel dan vroeger en het aantal personeelsleden is niet evenredig gestegen.’

Vorig jaar startte de Vlaamse overheid een project om de woonzorgcentra te helpen de overgang naar kleinschalig en innovatief wonen te maken. ‘Door de covid-19-epidemie valt dat nu vanzelf stil, terwijl het meer dan ooit nodig is’, zegt Vermeerbergen. ‘Men splitst centra in besmette en niet-besmette afdelingen, maar als men straks op de oude organisatie wil terugvallen, zal men zien dat dit opnieuw tot veel besmettingen en sterfgevallen leidt.’

Vermeerbergen en Van Hootegem pleiten voor een taskforce die de woonzorgcentra kan helpen om hun organisatie om te gooien. Ze bevelen ook onderzoek aan naar hoe covid-19 in de wzc verspreid is geraakt, waarbij de resultaten gelinkt worden aan de wijze waarop de wzc’s georganiseerd zijn.

Ongebruikte mondmaskers

Volgens de vakbond ACV beschikken meerdere Vlaamse woonzorgcentra over voorraden van chirurgische mondmaskers die niet gebruikt worden, terwijl het personeel er moet werken met stoffen of helemaal geen mondmaskers. Het zou gaan om wzc’s waar nog geen besmetting is vastgesteld. Volgens het agentschap Zorg en Gezondheid is het dragen van zo’n masker dan niet aanbevolen. Het ACV noemt het **onbegrijpelijk dat er na de lockdown niet meteen een verplichting is opgelegd om medewerkers – van alle zorgcentra – uit te rusten met een chirurgisch mondmasker.**

‘Al helemaal niet te begrijpen is dat er instellingen zijn waar ze weigeren om deze maskers aan het personeel over te maken’, zegt Jan Mortier, coördinator van de openbare zorgsector bij ACV Openbare Diensten. *(belga)*

VEERLE BEEL

Veerle Beel is redactrice binnenland bij De Standaard.

Meer artikels van Veerle Beel » (<https://www.standaard.be/auteur/veerle-beel>)

LEES MEER

VANDAAG | ‘Chernobyl’ is een bedenkelijke serie

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20200419_04927411)

VANDAAG | ‘Vijf weken, één uur buiten geweest’

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20200419_04927400)

VANDAAG | De ‘moeder aller pandemieën’ die onder de mat geveegd werd

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20200419_04927397)

VANDAAG | Bezorgdheid over herstart scholen

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20200419_04927371)

18/04/2020 | 'Tegen een virus kun je niet winnen'

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20200417_04926167)

[.daard.be/extra/static/](https://www.standaard.be/extra/static/)